

अकृषी विद्यापीठांशी संलग्नित महाविद्यालयांमध्ये
सहयोगी प्राध्यापकांच्या एकूण मंजूर पदसंख्येच्या १० %
पदे प्राध्यापक संवर्गासाठी परिवर्तीत (Convert)
करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग,
शासन परिपत्रक क्र. एनजीसी २०१०/(४१५/१०)/विशि-१,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२,
दिनांक : ७ सप्टेंबर, २०११

वाचा : १) केंद्र शासनाच्या मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाचे क्र. १-३२/२००६-U.II/U.I(i), दि.३१ डिसेंबर २००८ चे पत्र.
२) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण क्र. एनजीसी २००९/(२४३/०९)/युएनआय-१, दिनांक १२ ऑगस्ट २००९.
३) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण क्र. एनजीसी २०१०/(४१५/१०)/विशि-१, दिनांक ३० जुलै २०१०
४) शासन निर्णय, उच्च व तंत्र शिक्षण क्र. एनजीसी २०१०/(४१५/१०)/विशि-१, दिनांक २६ ऑक्टोबर २०१०
५) संचालक, उच्च शिक्षण, पुणे यांचे क्र. डीएचई ४०१०/Prof/Mavi-१, दिनांक १७/८/२०११

परिपत्रक

केंद्र शासनाच्या उक्त संदर्भाधीन अ.क्र.१ येथील दिनांक ३१/१२/२००८ च्या आदेशातील परिच्छेद क्र.२(B) XVIII मधील निदेश व संदर्भाधीन अ.क्र.२ येथील दिनांक १२ ऑगस्ट २००९ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद क्र.२ (२) B (i) मधील निर्णयानुसार अकृषी विद्यापीठांशी संलग्नित पदवी महाविद्यालयात सहयोगी प्राध्यापकांच्या एकूण मंजूर संख्येच्या १० टक्के प्राध्यापकांचे पद निर्माण करण्याची तरतूद विचारात घेवून उक्त संदर्भाधीन क्र.३ येथील दिनांक ३० जुलै २०१० च्या शासन निर्णयान्वये अकृषी विद्यापीठाशी संलग्नित महाविद्यालयामधील सहयोगी प्राध्यापकांच्या एकूण मंजूर पद संख्येच्या १० टक्के पदे प्राध्यापक संवर्गामध्ये परिवर्तीत (Convert) करण्याबाबतचे आदेश निर्गमित करण्यात आले आहेत.

तसेच सदर शासन निर्णयाची प्रभावी अंमलबजावणी करण्याच्या हेतूने उक्त संदर्भाधीन क्रमांक ४ येथील दिनांक २६ ऑक्टोबर २०१० च्या शासन परिपत्रकान्वये आवश्यक ते निर्देश देण्यात आले आहेत.

पदवी महाविद्यालयातील शैक्षणिक व संशोधन कार्य उत्कृष्टपणे संपादन करण्याच्यादृष्टीने व त्याद्वारे गुणवत्ताधारक अध्यापकांना प्रोत्साहित करणे सदर योजनेचा उद्देश आहे. म्हणून अध्यापकांचे कल्याण व शैक्षणिक दर्जा उंचावण्याच्यादृष्टीने या योजनेची तात्काळ अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे. तथापि, शासनाच्या असे निदर्शनास आले आहे की, सदर योजनेची अंमलबजावणी अतिशय संय गतीने सुरु आहे. या संदर्भात काही महाविद्यालयातील प्राचार्यांना सदर योजनेची अंमलबजावणी करताना काही अडचणी येत असल्यामुळे सदर योजना गतीने राबविण्याच्या दृष्टीने काही तांत्रिक मुद्द्यांच्या अनुषंगाने संचालक, उच्च शिक्षण यांनी त्यांच्या संदर्भाधीन पत्र क्र.५ येथील दिनांक १७/८/२०११ च्या पत्रान्वये उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांबाबत साकल्याने विचार करून त्याबाबतचे स्पष्टीकरण खालीलप्रमाणे करण्यात येत आहे.

अ. क्र.	मुद्दा	स्पष्टीकरण
१	१० टक्केपदाचे परिवर्तन करताना कोणती तारीख गृहित धरावी ?	विद्यापीठ अनुदान आयोगाने विहित केलेल्या निर्देशानुसार पदवी महाविद्यालयातील सहायक प्राध्यापकांनी विहित सेवा पूर्ण केल्यानंतर त्यांना सहयोगी प्राध्यापकाचा दर्जा मिळतो. कोणत्याही महाविद्यालयात सहयोगी प्राध्यापकांची पदे निश्चित करून देण्यात आलेली नाहीत.

		<p>यास्तव सदर सहयोगी प्राध्यापकाच्या पदांपैकी १० टक्के पदांचे परिवर्तन (Convert) करताना विशिष्ट तारीख (Specific Date) गृहित धरणे आवश्यक आहे.</p> <p>शासनाने दिनांक १/१/२००६ पासून अध्यापकाची सहाय्या घेतन आयोगाच्या शिफारशी नुसार सुधारित घेतन संरचना लागू केली आहे. म्हणून दिनांक १/१/२००६ रोजी संबंधित महाविद्यालयांच्या हजेरी पटावरील सहयोगी प्राध्यापकांची संख्या विचारात घेवून प्राध्यापकांची परिवर्तन करावयाची १० टक्के पदे निश्चित करण्यात यावीत.</p>
२	प्राध्यापकांच्या १० टक्के पदांची गणना करताना त्यामध्ये प्राचार्यांचा समावेश करणे ?	<p>पदवी महाविद्यालयातील प्राचार्य पदांच्या उच्च प्रशासकीय जबाबदाऱ्या विचारात घेवून त्यांना उच्च अँकडमी ग्रेड पे (Higher AGP) व विशेष भत्ता (Special Allowance) अनुज्ञेय करण्यात आला असून सदर पदावरील नियुक्त्या सरळ सेवेने करण्यात येतात. तसेच प्राचार्यांनी शिकवणीच्या किती तासिका घ्याव्यात याबाबत कोणतेही निर्बंध जरी नसले तरी ही ऐच्छिक बाब आहे. प्राचार्यांची नियुक्ती ५ वर्षांच्या निश्चित कालावधीसाठी करण्यात येते. सदर कालावधी संपल्यानंतर मूळ शिक्षकीय पदावर प्रत्यावर्तीत करण्यात येते. त्यामुळे १० टक्के पदांची गणना करताना त्यामध्ये प्राचार्य पदाचा समावेश करण्यात यावा.</p>
३	प्राध्यापक पदावरील पदोन्नतीसाठी सहयोगी प्राध्यापकांच्या पदावरील पात्रतेची तारीख गृहित धरणे ?	<p>याबाबत संदर्भ क्र.२ येथील दिनांक १२ ऑगस्ट २००९ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद २ (२) (XIII) मध्ये स्पष्ट केल्याप्रमाणे लागू राहिल.</p>
४	प्राध्यापक पदावरील पदोन्नतीच्या परिणामाचा दिनांक ?	<p>विहित प्रक्रियेचा अवलंब करून प्राध्यापक पदावर पदोन्नती देण्यात आल्यानंतर संबंधित अध्यापकाच्या पदावर रुजू झाल्याच्या दिनांकापासून पदोन्नतीचा परिणाम गृहित धरण्यात यावा.</p>
५	रिक्त जागेच्या परिणाम स्वरूप प्राध्यापकाच्या पदावर नियुक्ती देता येवू शकते किंवा कसे ?	<p>परिवर्तीत करण्यात आलेल्या १० टक्के प्राध्यापक पदाच्या २५ टक्के पदे सरळ सेवेने/प्रतिनियुक्तीने भरावयाची आहेत. प्रस्तुतच्या सूचना या ७५ टक्के गुणात्मक पदोन्नती कोटयामधील पदे भरण्यासंदर्भात आहेत. त्यामुळे रिक्त पदांवर प्राध्यापकांची पदे भरता येतील काय, हा प्रश्न पदोन्नती कोटयासंदर्भात अप्रस्तुत (Irrelevant) आहे.</p>
६	कार्यरत असलेल्या सहयोगी प्राध्यापकांपैकी पदोन्नतीसाठी पुरेसे सहयोगी प्राध्यापक पात्र नसतील त्यावेळी अवलंब करावयाची प्रक्रिया ?	<p>पदोन्नत कोटयातील प्राध्यापकांची पदे पदोन्नतीसाठी उपलब्ध असलेल्या पात्र सहयोगी प्राध्यापकांमधून तात्काळ भरणे आवश्यक आहे. उर्वरित पदोन्नतीच्या कोटयातील पदे ज्यावेळी पात्र उमेदवार उपलब्ध होतील त्यावेळी भरण्यात यावीत. उदा. प्राध्यापकाची ३ पदे रिक्त असून सदर पदे भरण्यासाठी केवळ २ सहयोगी प्राध्यापकच पात्र आहेत. अशावेळी रिक्त असलेल्या एका पदासाठी ज्यावेळी गुणवत्तेनुसार पात्र उमेदवार उपलब्ध होतील त्यावेळी तिसरे पद भरण्यात यावे.</p>
७	सदर सरळ सेवा/पदोन्नतीने प्राध्यापकाची पदे भरणे महाविद्यालयास अनिवार्य आहे काय ?	<p>होय. कारण सदर योजनेचे उद्देश हा पदवी महाविद्यालयातील शैक्षणिक व संशोधन कार्यक्रम उत्कृष्टपणे संपादन करण्याच्यादृष्टीने व त्याद्वारे गुणवत्ताधारक अध्यापकांना एक प्रकारे प्रोत्साहित करणे हे आहे. म्हणून सदर योजना अध्यापकांचे कल्याण व शैक्षणिक दर्जा उंचावण्याच्यादृष्टीने या योजनेची तात्काळ अंमलबजावणी करणे आवश्यक आहे.</p>

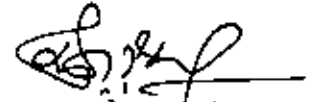
८	प्राचार्यांचे पद प्राध्यापक पदासाठी पात्र आहे का ?	प्राचार्यांचे पद हे अध्यापकामधून सरळ सेवेने भरण्यात येते. त्यामुळे प्राचार्य पदाचे उमेदवार जर विहित निकष पूर्ण करीत असतील (उदा. अर्हता, ज्येष्ठता आणि निवड प्रक्रियातील निकष इ.) तसेच ते प्राचार्य पदाचा कार्यभार सोडणार (Relinquish) असतील तर त्यांना प्राध्यापकाच्या पदासाठी पात्र समजण्यात येईल.
९	ज्या प्राध्यापकाकडे उप प्राचार्य त्याचप्रमाणे विभाग प्रमुख या पदाचाही कार्यभार असेल अशा अध्यापकांवर प्राध्यापक पदाचा किती कार्यभार असेल ?	उप प्राचार्य हे पद सर्वैधानिक पद नाही. ते फक्त महाविद्यालयातील प्राचार्यांना सहकार्य करण्यासाठीची अंतर्गत व्यवस्था आहे. एखाद्या प्राध्यापकाकडे उप प्राचार्याचा किंवा विभाग प्रमुखाचा कार्यभार असल्या कारणाने त्यांच्या मूळ पदावरील कार्यभारातून कोणतीही सूट देण्यात येत नाही.
१०	महाविद्यालयात प्राध्यापकाच्या नियुक्त्या केल्यास प्राचार्याच्या वेतनावर कोणता फरक पडेल ?	महाविद्यालयात प्राध्यापकांची पदे निर्माण केल्यामुळे प्राचार्यांच्या वेतनावर किंवा संस्थेचे प्रमुख म्हणून त्यांचा दर्जा (Statues) वर कोणताही विपरित परिणाम होणार नाही. कारण सदर दोन्ही पदांच्या जबाबदाऱ्या व भूमिका वेगवेगळ्या आहेत.

वरील सर्व मुद्दे व या पूर्वी या संदर्भात शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले आदेश विचारात घेवून सदर योजना विनाविलंब अंमलात आणावी.

सर्व विभागीय सह संचालक, उच्च शिक्षण यांना सूचित करण्यात येते की, सदर परिपत्रक त्यांच्या नियंत्रणाखालील सर्व महाविद्यालयांना तात्काळ पाठवून आवश्यक ती पुढील कार्यवाही त्वरीत करावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०११०९०७१६३५२२००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नांवाने,

(राजाराम गो. जाधव)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

राज्यपाल व कुलपतींचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई,
कुलगुरु सर्व अकृषी विद्यापीठे,
मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
उप मुख्यमंत्र्यांचे सचिव,
संचालक, उच्च शिक्षण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
कुलसचिव, सर्व अकृषी विद्यापीठे,
सर्व विभागीय शिक्षण सह संचालक, उच्च शिक्षण,
महालेखापाल-१ (लेखा विभाग), महाराष्ट्र मुंबई,
महालेखापाल-१ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र मुंबई,
महालेखापाल-२ (लेखा परीक्षा), महाराष्ट्र नागपूर,
महालेखापाल-२ (लेखा व अनुज्ञेयता), महाराष्ट्र नागपूर,
अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई/निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी,
सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी,
सामान्य प्रशासन विभाग, मंत्रालय, मुंबई.

नियोजन विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,

मा. मंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग यांचे खाजगी सचिव,

मा. राज्यमंत्री, उच्च व तंत्रशिक्षण विभाग यांचे खाजगी सचिव,

उच्च व तंत्रशिक्षण विभागातील सर्व सहसचिव/उप सचिव/ अवर सचिव/कक्ष अधिकारी,

निवड नस्ती (विशि-१)